

سر خَمّ می سلامت ...

آیت الله خامنه‌ای در نخستین مصاحبه پس از حادثه ترور در بیمارستان فرمودند: بعد از چهار روز که از این حادثه می‌گذرد به فضل الهی و به کمک بی‌دریغ کارکنان عزیز این بیمارستان، خودم را در وضع بسیار مناسب و خوبی می‌بینم. هر وقت به یاد این می‌افتم که این حادثه موجب شده امام

محمد مهدی میرزایی

◀ **حسین محمدی اصل** | ششم تیرماه ۱۳۶۰ زمانی که آیت‌الله خامنه‌ای؛ در مسجد ابوذر پس از اقامه نماز ظهر مشغول سخنرانی بودند، بمبی در مقابل ایشان منفجر شد. این انفجار سبب آسیب شدید به اندام‌های حیاتی ایشان از جمله

اعظم‌الشأن ما اظهار لطف کنند و ملت بزرگ و قهرمان ما دست به دعا بردارند، در خودم احساس شرمندگی می‌کنم. در راه انجام وظیفه، این‌گونه حوادث حوادثی نیست که این همه لطف و محبت و بزرگواری را چه از سوی امام، چه از سوی امت و همچنین از سوی کارکنان و کارمندان این واحدهای پزشکی، این همه

اظهار شد. من بدینوسیله عرض سلام و ارادت بی‌پایان خودم را خدمت امام امت می‌کنم و به ایشان عرض می‌کنم که در مقابل حوادثی اینچنین، ما هیچ انتظاری نداریم که کمترین رنجشی به خاطر ایشان نبشیند. ما معتقدیم که «سر خَمّ می سلامت شکند اگر سبویی».

اما از همان ایام تا به امروز یکی از سؤالات مهم و اساسی در باره این واقعه آن است که آیا فرقان عامل اصلی این ترور است یا گروه دیگری در این واقعه نقش داشته و از نام گروهک فرقان سو ، استفاده کرده است؟

همچنین از امت مسلمان و قهرمان که این همه فداکاری می‌کنند در جبهه‌ها و پشت جبهه‌ها، جان‌های عزیز و نفیستانشان را در راه خدا می‌دهند، انتظار نداریم که در مقابل حوادث کوچکی از این قبیل اظهار نگرانی و احساس نگرانی کنند. از خداوند متعال توفیق همه را خواستارم.

په قاریغ قیچی

برای رسیدن به پاسخ این پرسش‌ها با محمد مهدی میرزایی؛ معاونت پژوهش بنیاد هابیبلیان (خانواده شهدای ترور کشور) و پژوهشگر حوزه مطالعات ترور یسم گفت‌وگویی کرده‌ایم که در ادامه می‌خوانید.

نکردند تا مجبور به طراحی و اجرای دو اقدام مخاطره آمیز نباشند؟

بنده مسئله را این‌گونه تحلیل می‌کنم که آیت‌الله خامنه‌ای با توجه به محبوبیت شدیدی که در میان مردم داشتند و همچنین نقش محوری ایشان در پیروزی انقلاب و وقایع پس از آن از جمله کشف و خشتی سازی کودتای نوزه و طرح عدم کفایت سیاسی بنی صدر، پس از شخص امام خمینی (که در اظهارات مسئولان امنیتی وقت، منافقین حداقل یک‌بار از طریق مسعود کشمیری اقدام به ترور ایشان نیز کرده بودند که نافرجام ماند) نخستین فرد در لیست ترور سازمان بودند و با احتمال قریب به یقینی که از حضور ایشان در جلسه حزب می‌دادند، به‌خاطر اهمیت حذف ایشان برای منافقین و سهل الوصول بودن اقدام در مسجد ابوذر نسبت به دفتر حزب، همچنین احتمال اینکه اقدام در دفتر حزب کشف شده یا نافرجام بماند، ترور آیت‌الله خامنه‌ای را به صورت جداگانه طراحی و اجرا کردند. هرچند با توجه به نوع مخفی کاری سازمان در این موضوع و تجهیزات به‌کار رفته در آن، ردپای سرویس‌های اطلاعاتی بیگانه نیز در این واقعه مشهود است. اما اینکه چرا مسئولیت این انفجار را رسماً برعهده نگرفتند نیز دو پاسخ دارد. اینکه گفتم نقش سرویس های اطلاعاتی بیگانه در این اقدام مشهود بوده در این پاسخ نهفته است. اولین دلیل آن است که حساسیت‌ها نسبت به اقدام مشابه منافقین برانگیخته نشود و اقدام روز بعد در دفتر حزب نیز هموار شود و این پنهان کاری با توجه به سابقه‌ای که از منافقین در ذهن داریم، مشاوره یک سرویس اطلاعاتی یا همان عملیات قریب تلقی می‌شود تا حواس‌ها به سمت فرقان پرت شود. پاسخ دوم نیز آن است که اصولاً منافقین هیچ کدام از اقدامات مهمی شبیه این اقدام فضای تردد عمومی مردم مثل ایستگاه‌های اتوبوس و قطار، یا افراد محبوب مردمی را هدف قرار دادند، برعهده نگرفت‌اند و پذیرفتن مسئولیت اقدام ۷تیر و ۸شهریور نیز زمانی آشکار شد که فیلم جلسات رجوی با مسئولان اطلاعاتی رژیم بحث عراق بدست آمد.

قدس همزمان با سالروز سوء قصد به جان آیت‌الله خامنه‌ای

بررسی می‌کند

عامل ترور ۶ تیر که بود؟

تصویری از محل ترور آیت الله خامنه‌ای در مسجد ابوذر

کیهان در شماره فردای این ترور، در لاشه ضبط صوتی که بمب در آن کار گذاشته شده بود با مازپیک قرمز نوشته بودند: «هدیه گروه فرقان». مرکز اسناد انقلاب اسلامی نیز این ترور را کار بازماندگان گروهک فرقان دانسته و نام عامل اصلی را «امیرمسعود تقی‌زاده» اعلام کرده است. به نظرم اصل اختلاف نظر‌ها از همین چند کلمه «هدیه گروه فرقان» شروع شد که طبق بررسی و پژوهش‌هایی که داشتم این اقدام، یک عملیات «پرچم دروغین» یا قریب اطلاعاتی محسوب می‌شود. سرکرده، اعضای اصلی و حتی نیروهای عملیاتی گروهک فرقان پس از ترورهای سال ۵۸به طور کامل دستگیر، محاکمه و مجازات شده بودند و بازماندگان اندک این گروهک، توان، پشتیبانی

و امکان اجرای چنین اقدامی را با توجه به مسائل پس از آن و نوع بمب به‌کار رفته که نسبت به انفجارهای مشابه، پیچیده‌تر بود، نداشتند.

■ **پس تحلیل شما این است که این اقدام کار گروهک فرقان نبوده و منافقین عامل اصلی آن بوده‌اند؟**

با وجود اینکه این اقدام کار فرقان تلقی شده بود، تحقیقات بعدی نشان داد عامل ترور شخص دیگری بوده است. معاون وقت دادستانی انقلاب تأکید کرد عامل ترور، فردی به نام محمدجواد قدیری بوده است. قدیری تحصیلکرده دانشگاه شریف و عضو قدیمی گروهک ترور یستی منافقین(سازمان مجاهدین خلق) بوده که قبل از

بازتاب

روندشناسی ترورهای پس از انقلاب اسلامی

در آرزوی مهار انقلاب خمینی

پیروزی انقلاب اسلامی توسط دو گروهک فوق انجام شده است. علاوه بر این بیش از ۱۷ هزار تن از مردم عادی نیز در آماج ترور این جریان‌ها قرار گرفتند. اوج ترورها نیز در تابستان ۶۰ و در پی دو حادثه بمب‌گذاری در حزب جمهوری و دفتر نخست‌وزیری بود که بسیاری از نیروهای تراز اول انقلاب به شهادت رسیدند. این ترورها البته همچنان ادامه پیدا کرد و برای مثال در ۱۰ شهریور ۱۳۷۷، اسدالله لاجوردی و در ۲۱ فروردین ۷۸، سپهد صیاد شیرازی نیز مورد ترور قرار گرفته و به شهادت رسیدند.

از این حیث، اغراق نکرده‌ایم اگر بگوییم «کیفیت» و «کمیت» ترور‌هایی که بعد از انقلاب اسلامی رخ داد، در هیچ انقلاب دیگری در جهان سابقه نداشته است. ترور بزرگ‌ترین مغزهای ایدئولوژیک و بهترین مسئولان سیاسی کشور در عرض چند ماه، می‌تواند هر نظام سیاسی را با چالش عمیق و بزرگی مواجه سازد؛ اما نظام جمهوری اسلامی از همه این موضوعات به سلامت عبور کرد.

■ **«ترور» برای مهار انقلاب**

اما پرسش اصلی آن است این ترورها چرا و به چه دلیل انجام می‌شد؟ اهداف و مقاصد معاندین و دشمنان از انجام این ترورها چه بوده است؟ چرا دشمنان ایران از این ابزار برای ضربه زدن به انقلاب اسلامی استفاده کرده و می‌کنند؟ به نظر می‌رسد مهم‌ترین عاملی که موجب انجام این ترورها شده و می‌شود «مهار انقلاب» بوده است. دشمنان انقلاب

به خوبی می‌دانستند اگر جلو انقلاب اسلامی را نگیرند، دیری نخواهد پایید که الگوی انقلاب اسلامی در تمام جهان اسلام و بلکه کشورهای مستقل جهان تکثیر شود. بنابراین به هر طریقی که شده، می‌بایست جلو این انقلاب را گرفته و در حرکت آن اخلال ایجاد کنند. از همین روی، رهبر انقلاب در بیانات خود در ۱۴خرداد ۱۳۹۳ و در حرم امام خمینی، یکی از راه‌های ایجاد مزاحمت دشمنان برای انقلاب اسلامی را مسئله «ترور» برشمرد و فرمودند: «یکی از کارها فعال کردن گروه‌های ترور و راه انداختن گروه‌های تروریست است؛ این را در عراق انجام دادند، در افغانستان انجام دادند، در برخی از کشورهای عربی منطقه انجام دادند، در کشور خود ما هم انجام دادند؛ گروه‌های تروریست را راه ببندازند، آدم‌های مشخص را [ترور کنند]. در کشور ما دانشمندان را زدن، متخصصان انرژی هسته‌ای را زدن و به شهادت رساندن، قبل از آن هم کسان دیگری، نخبگان سیاسی، نخبگان فرهنگی، شخصیت‌های علمی، شخصیت‌های روحانی را زدند؛ و این‌ها زیر دامن آمریکا رشد کردند، بعضی هم به‌خاطر این خدماتی که به آمریکا کردند، مورد قبول و پذیرش آمریکایی‌ها قرار گرفتند. امروز منافقین در آغوش آمریکا قرار دارند؛ در جلسات گوناگون، در کمیسیون‌های کنگره آمریکا شرکت می‌کنند، همین عناصر مناق، همین‌هایی که در این‌جا آحاد مردم را کشتند، بزرگان را کشتند، علما را کشتند، دانشمندان را کشتند، سیاسیون را کشتند و انفجارات به‌وجود آوردند، امروز آن‌جا با آن‌ها هستند».

■ **دی‌ماه۸۸؛تغییر جهت ترورها**

اما از دی‌ماه۸۸ تا دی‌ماه ۹۰ رنگ‌بوی ترورها و «جهت» آن‌ها تغییر پیدا کرد. دشمن که تا پیش از این، «ترورهای سیاسی» را با هدف حذف سیاسیون عالی‌رتبه نظام در دستور کار داشت، در فاصله زمانی مذکور «ترورهای علمی» را کلید زد و چهار تن از اندیشمندان هسته‌ای ایران را به شهادت رساند. در پاییز سال ۸۹ و کمتر از یک‌ماه‌قبل از عملیات ترور دکتر مجید شری‌پایز و دکتر فریدون عباسی، جان سائوز، رئیس سرویس جاسوسی انگلیس (MI۶) مقابل دوربین قرار گرفت و از انجام عملیات‌های اطلاعاتی و امنیتی برای توقف برنامه‌هسته‌ای ایران خبر داد. وی به صراحت اعلام کرد: «دیپلماسی برای متوقف کردن برنامه هسته‌ای ایران کافی نیست و باید به فعالیت‌های جاسوسی و اطلاعاتی برای مقابله با ایران ادامه داد.» پس از ترور دکتر علی محمدی و دکتر مجید شهر یاری، دو دانشمند دیگر هسته‌ای کشورمان یعنی داریوش رضایی‌نژاد و مصطفی احمدی‌روشن نیز مورد ترور گروه‌های ترور یستی وابسته به غرب قرار گرفته و به شهادت رسیدند.

محمدجواد

قدیری

عامل ترور

آیت الله خامنه‌ای

در سال ۱۳۶۰، پس از عملیات نافر جام از کشور متواری شد.

وی تحصیلکرده

دانشگاه شریف

و عضو قدیمی

سازمان مجاهدین

خلق بوده و مدتی

در زندان با مسعود

رجوی هم‌بند بوده

است. در سال ۱۳۶۴

نام قدیری در میان

اعضای مرکزی

منافقین اعلام شد.

وی تا چند سال

پیش عضو ارشد

گروهک منافقین

بود.

ترور

دانشمندان

زمینه‌اقبال به

علوم راهبردی

رافراهم کرد

ترور اندیشمندان

هسته‌ای از طرفی

می‌توانست کشور را

با «چالش علمی» در

مسیر تولید دانش

هسته‌ای بومی مواجه

سازد و از طرف دیگر

موجب ایجاد ترس در

دل ده‌ها هزار جوان

مؤمن انقلابی که در

مسیر پیشرفت علمی

ایران در سعی و تلاش

بودند شود. موضوعی

که البته مانند همیشه

با خطای محاسباتی

آنان همراه بود؛ به‌طوری

که این ترورها، خود

موجب اقبال بیشتر

جوانان مؤمن انقلابی

به سمت تحصیل

در رشته‌های مرتبط

با دانش و فناوری

هسته‌ای شد و نتیجه

آنکه به ادعان نهادهای

معتبر بین‌المللی،

سرعت رشد علمی

ایران، ۱۳ برابر میانگین

رشد علمی بین‌المللی

است.

حاشیه